

Предговор

Може би не трябваше да започвам тази книга с това, но за да бъде разбран по-добре и следващите събития да станат ясни на читателите, в началото ще напиша няколко реда за предателството. Предателство може да бъде сторено по много причини. От злоба, от ревност, от завист, от страх, от глупост, за отмъщение, за пари, за власт, за власт и пари, по невнимание, по принуда, когато нямаш друг избор и още, и още...

Последната от списъка тежала на съвестта на Славун, един от участниците в събитията, които ще ви припомня тук. Това се случило в Българското царство, а годината била някъде около 1380 и някоя. Тогава османските войски, които от няколко десетилетия безмилостно помитали всичко пред себе си, спрели пред портите на голяма крепост. Тази крепост била дом на много българи, както и на въпросния Славун. Тя имала дебели и високи зидове, отлично разположение, неограничени провизии, храбри защитници и всички я смятали за непревземаема. Непревземаема от директна атака или дълга обсада, но уязвима за завладяване с помощ от вътрешността ѝ. Това отлично знаел предводителят на турските нашественици застанали пред стените на крепостта – Мурад паша. Той бил дясната ръка на Великият султан и се славел не само като смел и безстрашен, но и далновиден командир. Затова вместо да хвърли хората си в безсмислени атаки на сигурна смърт, намерил много по-добро решение. Няколко дни по-рано неговите войници заловили пастира Славун, заедно с бременната му съпруга и двете им дъщери. Хитрият войн веднага съзрял възможност от това да извлече нужната му помощ за превземането на крепостта. Той оставил пленника сам да реши съдбата си и не се съмнявал изобщо как ще постъпи.

– Избирай какво искаш да сториш – казал му Мурад. – Или ни предаваш крепостта и аз обещавам да освободя семейството ти, или, ако откажеш, хвърлям жена ти и дъщерите ти на войската и след като им се наситят, ще увиснат на бесилото. Ти решаваеш! Горкият човек бил поставен пред жестока дилема и той направил това, на което се надявал турският предводител – за да спаси любимите си хора, станал предател. Благодарение на него крепостта била превзета от нашествениците, а защитниците ѝ – избити. Оцелели единствено хората, които избягали през тайния подземен тунел. Предателят също не живял дълго, защото бил убит от един младеж, докато извършвал пъкленото си дело. А Мурад паша удържал на думата си и освободил невредимо семейството на пастира Славун. Нали такава била уговорката им. Въпреки че в тази ситуация повечето хора биха постъпили като пастира, за всички българи той бил долен предател. Унизително и презрително клеймо, което не избледнявало с течение на времето в паметта на хората. Те запомнили подлата му коварна постъпка, предрешила хиляди съдби, но не и причината, поради която е била сторена.

Завръщането

В първите дни на започващото лято един орел се виеше високо в небето. Правеше своите въздушни кръгове и фигури, необезпокояван от никого. Тук той беше господар. Поне засега. Само след няколко поколения (орлите са едни от най-дълголетните животни) хората щяха да оспорят лидерството му и да го свалят от трона, но дотогава небесното царство бе негово. С острия си поглед, който не изпускаше нищо, забеляза две движещи се към билото на планината фигури. Игнорира ги веднага. Не бяха плячка.

– Запомни тази пътека, защото оттук е най-безопасно и лесно. Вдясно пътят е по-кратък, но минава през коварен сипей и ако не внимаваш или бързаш, може сериозно да пострадаш.

– Няма как да сбъркам. Тази скала, която се вижда отпред, много прилича на кула от крепост. Тя ще ми е ориентир за правилната посока, която да следвам.

– Да, вярно е. Не исках да ти казвам, а да разбере дали ще ти убегне от погледа. И аз така съм запомнил точната пътека. Този диалог се водеше между двама мъже, чието присъствие порано пренебрегна величествената птица. Напредваха бързо към върха на планината и очевидно бяха в добро физическо здраве, защото изобщо не спираха да почиват. По-възрастният мъж водеше и от време на време даваше съвети на своя спътник.

– След малко ще стигнем до една поляна с десетина дървета по средата. В горния ѝ край извира поток, който тече само на два хвърлея със стрела. След това попива в скалите и се появява далеч надолу в планината. Мястото е потайно и пълно с дивеч. Наблизо няма друга вода и животните се навъртат наоколо. Трябва да си много некадърен, за да си тръгнеш от там без улов – продължаваше с напътствията опитният водач.

Наистина скоро стигнаха въпросното място и по инстинкт се снишиха зад една хвойна. Отпред се откри гледка, за която мечтаеха всички ловци – на поляната спокойно пасяха три сърни. Ангажирани със своето най-важно занимание – да хрупат вкусната трева, бяха забравили всякаква предпазливост. Идеален шанс да станат плячка на гладните хищници или бдителен ловец.

По-младият мъж, видимо още младеж, свали лъка и посегна към колчана със стрелите.

– Чакай, не бързай! Няма смисъл, защото имаме достатъчно провизии, а освен това ще ходим до вечерта. Излишен товар и разход на време не ни трябва. Нека да пием вода и продължаваме нагоре – каза авторитетно водачът.

Младежът не възрази и прибра лъка на рамо. Само разочарованието не можа да скрие от лицето си. Изпрати с поглед изплашените животни, които за секунда изчезнаха от поляната, но не каза нито дума. Явно изпитваше голямо уважение и респект към своя по-възрастен спътник. Утолиха жаждата си с ледена вода и без да губят време продължиха нагоре към билото на планината. „Слънцето прехвърля своя зенит, а пътят става все по-стръмен, но трябва да бързаме, ако искаме да достигнем по светло до крайната цел – долината от другата страна на планината. Денят е дълъг, времето – прекрасно, затова няма начин да не успеем. Нищо че вървим от сутринта, не ни е за първи път да правим толкова голям преход“ – това си мислеше водачаът и поддържаше темпо съобразено с терена и правилото разпределение на силите им.

– Спираме за почивка. Трудната част вече я минахме – каза по-възрастният мъж и свали вързопа от гърба си, защото бяха стигнали билото на планината.

– Погледни сине, това отпред е нашият роден край! Ето я райската ни градина! Всичко, което си чул и съм ти разказвал, е пред нас!

Да, това бяха баща и син.

Младежът застана до своя родител и пред очите му се разкри великолепна картина: голяма, нагъната долина, обградена с планини, обрасли с вековни гори. По средата ѝ течеше река, захранвана от буйни потоци, която си беше направила път на юг през тясна клисура. И докъдето взорът стигаше – зелено, зелено, зелено. Само голямата крепост, която ясно се виждаше, изпъкваше със своя

синкаво-кафяв отенък, а в края на хоризонта се белееха заснежените върхове на далечни планини. Всичкото това великолепиe стоеше пред тях като шедьовър, нарисуван от най-великия художник – майката-природа.